

Kedi Sahiplerinin Kedilerinin Beden Dilini Anlama Seviyelerinin Belirlenmesi: Elazığ İli Örneği

Ömer ERTEN^{1,a}, Fikret ESEN^{2,b}, İbrahim ŞEKER^{2,c}, Burak Fatih YÜKSEL^{3,d}

¹Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Kemaliye Hacı Ali Akın Meslek Yüksek Okulu, Erzincan-TÜRKİYE

²Fırat Üniversitesi, Veteriner Fakültesi Zooteknik Anabilim Dalı, Elazığ-TÜRKİYE

³Fırat Üniversitesi, Veteriner Fakültesi Doğum ve Jinekoloji Anabilim Dalı, Elazığ-TÜRKİYE

Orcid No: ^a0000-0003-0075-1149; ^b0000-0003-3762-7901; ^c0000-0002-3114-6411; ^d0000-0002-7256-9189

Sorumlu yazar: Ömer ERTEN; E-posta: oerten@erzincan.edu.tr

Atıf yapmak için: Erten Ö, Esen F, Şeker İ, Yüksel BF. Kedi sahiplerinin kedilerinin beden dilini anlama seviyelerinin belirlenmesi: Elazığ İli örneği. Erciyes Üniv Vet Fak Derg 2022; 19(1): 18-23

Öz: Bu çalışmada, evcil dostlarımızdan olan kedilerin mevcut durumu, beslenme şekilleri ve barınma şartları ve kedi sahiplerinin demografik yapıları ile kedilerinin beden dilini anlama seviyelerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma materyalini, Elazığ ilinde yaşayan, pet kliniklerine ve hayvan hastanesine gelen, rastgele belirlenmiş ve gönüllü olarak katılan, yaşları 18-52 (ortalama 29.90) arasında değişen toplam 93 kedi sahibi ile yüz yüze yapılan anket çalışmasından elde edilen veriler oluşturmuştur. Araştırma sonuçlarına göre, katılımcıların %51.60'ı erkek, %57.00'si bekar ve %66.70'inin çocuğunun olmadığı, %50.50'si lisans mezunu, %32.30'u öğrenci ve %44.10'unun ise düşük gelirli olduğu, ayrıca %33.30'unun kedisini sokaktan aldığı, %78.50'sinin veteriner hekimden bilgi edindiği, %40.90'ının tatilde iken kedisini yanında götürdüğü ve %44.10'unun kedisini market maması ile beslediği tespit edilmiştir. Katılımcıların kedi beden dili ile ilgili sorulara %51.24'ü yanlış cevap vermişlerdir. Sonuç olarak, ankete katılan kedi sahiplerinin cinsiyetinin, medeni durumlarının, çocuk sahipliği durumlarının, eğitim ve gelir durumlarının kedilerin beden dilini anlama açısından önemli bir etkisinin olmadığı belirlenmiştir. Ayrıca, kedi sahiplerinin kedilerinin beden dilini anlama konusunda yeterli olmadıkları, bu konuda önemli bir bilgi eksiklikleri olduğu açıkça anlaşılmaktadır. Bu eksikliğin giderilmesi için kedi besleyen kişilerin kedi beden dili hakkında uzman kişilerden eğitim alması gerekmektedir.

Anahtar kelimeler: Beden dili, Elazığ, kedi

Determining The Level of Cat Owners' Body Language Understanding: The Elazığ Province Example

Abstract: In this study, it was aimed to determine the current status, feeding and housing conditions of cats, which are our pet friends, and the demographic structure of the owners and the level of understanding their cats' body language. The research material consisted of the data obtained from a face-to-face survey of 93 cat owners living in Elazığ, coming to pet clinics and animal hospital, randomly determined and voluntarily participating, aged 18-52 (average 29.90). According to these data, 51.60% of the participants were male, 57.00% were single and 66.70% had no children, 50.50% had undergraduate degree, 32.30% were students and 44.10% had low-income. It was also determined that 33.30% bought their cat from the street, 78.50% got information from the veterinarian, 40.90% took their cat with him while on vacation, and 44.10% fed their cat with market food. 51.24% of the participants gave wrong answers to the questions about cat body language. As a result, it was determined that the gender, marital status, parenting status, education and income status of the cat owners who participated in the survey did not have a significant effect on understanding the body language of the cats. Besides, it is clearly understood that cat owners are not qualified enough to understand the body language of their cats, and that there is a significant lack of knowledge on this subject. In order to overcome this deficiency, people who keep cats should receive training from experts about cat body language.

Keywords: Body language, cat, Elazığ

Giriş

Hayvanların evcilleştirilmesiyle başlayan süreç, pet hayvanı olarak isimlendirilen kedi ve köpek gibi evcil hayvanlar günümüzde insanoğlunun etrafında her zaman yer almıştır. Kediler ilk evcilleştirilen köpeklerden binlerce yıl sonra evcilleştirilmişlerdir (Macdonald, 1985).

Kediler insanlar ile davranışları aracılığıyla iletişim kuran sosyal hayvanlardır. İnsanlar ile kediler arasındaki sosyal ilişkilerde, kimi zaman kedilerin içgüdüsel olarak beklentileri ile insanların olağan beklentileri arasında farklılıklar vardır. Kedilerin birtakım sosyal davranışları insan davranışlarından o kadar farklıdır ki manasının sezgiyle anlaşılması imkânsızdır. Evcil hayvanlar, insanların hayatlarında onlara arkadaşlık eden bir yaşam devam ettirmektedirler. Kediler insanlarla olan ahenkli davranışları, ev hayatı içerisinde uyumlu olmaları ve insanlarla arkadaşlık etme gibi davranışsal ve karakteristik özellikleri sebebiyle en

çok talep edilen evcil hayvan türlerinden biridir (Odendaal, 2005; Crowell-Davis ve ark., 2004; Ellis, 2009; Desforjes ve ark., 2016).

Kediler, yaşam olarak bireyseldirler. Sürü düzeni olmadığı için, kendilerini tam olarak ifade edebilmeleri gereksiz çatışmalardan kaçınmaları açısından önemlidir. Bu nedenle kedilerin beden dilleri ve yüz ifadeleri oldukça belirgindir. Kediler beden dilini kullanarak, yani duruşlarıyla, uzuvlarının ve kulaklarının pozisyonunu değiştirerek ve piloereksiyon ile sinyal gönderirler. Çoğu zaman gözlerinde, ağızda, kulaklarında, kuyruğunda ve hatta kürklerinde görülen birçok görsel ipuçları sağlarlar. Bu yüzden, yüz ve vücudun her alanına ayrı ayrı bakmak ve değerlendirmek, kedi iletişim sinyalleri ve bu ipuçlarını anlamaya yardımcı olur (Sargırlı ve Atasoy, 2013; Seksel, 2014; Anonim1, 2020).

Dünyada olduğu gibi Türkiye'de de evcil hayvanlara özellikle de kedilere olan ilgi ve talep her geçen gün artmaktadır. Evlerimizin birer ferdi gibi yetiştirilen kediler sahiplerine hem mutlu zamanlarında arkadaşlık etmekte hem de üzüntülü olduğu zamanlarda bir dost gibi onları mutlu etme çabası içerisine girmektedirler. Ancak, kedi sahipleri kedilerinin ne anlatmak istediğini bazen anlayamamaktadırlar. Çoğu zaman birlikte zaman geçirmiş olsalar bile hangi ruh haline sahip olduklarını tahmin bile edememektedirler. Bu açıdan kedi beden dilini anlamak ve doğru iletişime geçmek yetiştiricilik açısından önem arz etmektedir.

Bu çalışmada, evcil dostlarımızdan olan kedilerin davranış durumları, beslenme şekilleri ve barınma şartları ve kedi sahiplerinin sosyo-demografik yapıları ve kedilerinin beden dilini hangi ölçüde doğru anladıklarının belirlenmesi amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem

Araştırma materyalini; Elazığ ilinde yaşayan, pet kliniklerine ve hayvan hastanesine gelen, rastgele belirlenmiş ve gönüllü olarak katılan, yaşları 18-52 (ortalama 29.90) arasında değişen toplam 93 kedi sahibi ile yüz yüze gerçekleştirilen anket yöntemi kullanılarak elde edilen veriler oluşturmuştur. Araştırma için onay belgesi Fırat Üniversitesi Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulu'ndan alınmıştır (Karar no:2020/03-11).

Anket çalışması 2020 yılı Haziran-Eylül ayları arasında yapılmıştır. Toplam popülasyon büyüklüğü belirlenmediği için tesadüfi örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Anket, değerlendirme kolaylığı açısından iki farklı kısımdan oluşmuştur. Birinci kısımda veteriner kliniklerine ve hayvan hastanesine gelen kedi sahiplerinin sosyo-demografik yapılarıyla ilgili 11 soru, ikinci kısımda ise kedi sahiplerinin kedilerinin beden-vücut dilini ne düzeyde doğru anladıklarını belirlemek için Şekil 1'de ki formatta olduğu gibi görseller kullanılarak 20 soru yöneltilmiştir. Anketteki sorular, diğer

farklı çalışmalardaki benzer sorulardan da yararlanılarak, araştırma ekibi tarafından hazırlanmıştır (Demir ve ark., 2014; Erten ve ark., 2019; Salgırlı ve ark., 2012).

Şekil 1. Sizce aşağıdaki kedilerin beden-vücut dili ile anlatmak istediği nedir? (Anonim3, 2021).

Anket çalışması neticesinde elde edilen verilerin öncelikle tanımlayıcı istatistikleri hesaplanmıştır. Bu kapsamda her parametre için sayısal ve yüzde (%) frekanslar belirlenmiştir. Araştırmada kedi sahiplerinin sosyo-demografik yapıları kapsamında incelenen cinsiyet, medeni durum, çocuk sahipliği, eğitim ve gelir durumuna göre kedi beden dilini ne düzeyde bildiklerini belirlemek amacıyla sorulan sorulara verdikleri cevaplara ait doğru ve yanlış oranları (%) arasındaki karşılaştırmalarda pearson ki kare testinden yararlanılmıştır. Analizlerde önemlilik düzeyi olarak $P < 0.05$ değeri kabul edilmiştir (Akgül, 2005). Hem tanımlayıcı istatistiklerin hesaplanmasında hem de ki kare analizlerinin yapılmasında SPSS 22.0 programından yararlanılmıştır (Anonim2, 2021).

Bulgular

Katılımcılara, birinci bölümde sosyo-demografik yapılarıyla ilgili farklı parametrelerden oluşan sorular yöneltilmiştir. Ankete katılan kedi sahiplerinin cinsiyet, medeni durum, çocuk sahipliği gibi durumların analiz sonuçları Tablo 1'de verilmiştir. Elde edilen verilere göre, katılımcıların %51.6'sı erkek, %57.0'si bekar ve %66.7'sinin çocuğunun olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 1. Kedi sahiplerinin cinsiyet, medeni durum ve çocuk sahipliği durumları

		n	%
Cinsiyet	Kadın	45	48.4
	Erkek	48	51.6
Medeni durum	Evli	40	43.0
	Bekar	53	57.0
Çocuk sahipliği	Var	31	33.3
	Yok	62	66.7

Ankete katılan kedi sahiplerinin, eğitim, meslek ve gelir durumları ile ilgili sonuçlar Tablo 2'de belirtilmiştir. Katılımcıların %50.5'i lisans mezunu, %32.3'ü öğrenci ve %44.1'i 2500 (TL) ve altı gelir seviyesinde olduğu belirlenmiştir.

Katılımcıların, kedilerini sahiplenme yeri, kedi yetiştiriciliği ile ilgili bilgi edinme şekli, kedilerini tatilde iken bıraktığı yer ve kedilerini besleme şekli gibi parametrelerin analiz sonuçları Tablo 3'te verilmiştir. Anket verileri incelendiğinde; ankete katılan kedi sahipleri-

Tablo 2. Kedi sahiplerinin eğitim, meslek ve gelir durumları

		n	%
Eğitim	İlköğretim	5	5.4
	Ortaöğretim	8	8.6
	Önlisans	14	15.1
	Lisans	47	50.5
	Lisansüstü	19	20.4
Meslek	Esnaf	5	5.4
	Memur	25	26.9
	İşçi	2	2.2
	Öğrenci	30	32.3
	Çalışmıyor	9	9.7
Gelir (TL)	Diğer	22	23.7
	2500 ve altı	41	44.1
	2501-5000	29	31.2
	5001-10000	21	22.6
	10001 ve üstü	2	2.2

Tablo 3. Kedi sahiplerinin kedileriyle ilgili farklı parametrelerdeki durumları

		n	%
Kedi sahiplenme yeri	Barınak	13	14.0
	Sokak	31	33.3
	Pet shop	17	18.3
	Arkadaş	18	19.4
	Yetiştirici	14	15.1
Bilgi edinme şekli	Veteriner hekim	73	78.5
	İnternet	16	17.2
	Arkadaş	2	2.2
Tatilde bıraktığı yer	Diğer	2	2.2
	Pet pansiyon	18	19.4
	Arkadaş	29	31.2
	Yanında	38	40.9
Besleme şekli	Diğer	8	8.6
	Market maması*	41	44.1
	Profesyonel mama**	38	40.9
	Kendi hazırlıyor	14	15.1

* Marketlerde satılan temel besin öğeleri bulunan kuru mama.

** Reçetelendirilmiş veya özel beslenme koşulları için hazırlanmış kuru mama.

Tablo 4. Kedi sahiplerinin kedi beden dili görseline göre verdikleri cevap oranları

Beden dili görselleri	Doğru		Yanlış	
	n	%	n	%
İlgili	42	45.2	51	54.8
Dikkatli	49	52.7	44	47.3
Dost canlısı	78	83.9	15	16.1
Hoşnut	35	37.6	58	62.4
Rahatlamış	40	43.0	53	57.0
Avcı	38	40.9	55	59.1
Temkinli	57	61.3	36	38.7
Korkmuş	64	68.8	29	31.2
Güvenen	27	29.0	66	71.0
Aşırı dehşete kapılmış	76	81.7	17	18.3
İğrenmiş	79	84.9	14	15.1
Bu benim	30	32.3	63	67.7
Oyuncu	48	51.6	45	48.4
Heyecanlı	18	19.4	75	80.6
Rahatlamış	48	51.6	45	48.4
Endişeli	26	28.0	67	72.0
Kaygılı	26	28.0	67	72.0
Tehdit edilmiş	64	68.8	29	31.2
Dehşete kapılmış	25	26.9	68	73.1
Tedirgin	37	39.8	56	60.2

nin %33.3'ünün kedisini sokaktan aldığı, %78.5'inin veteriner hekimden bilgi edindiği, %40.9'unun kedisini yanında götürdüğü ve %44.1'inin kedisini market maması ile beslediği tespit edilmiştir.

Ankete katılan kedi sahiplerine, ikinci bölümde kedilerin beden dilini anlama seviyelerini belirlemek için sorular yöneltilmiştir. Katılımcıların anket sorularına

verdikleri cevapların istatistiksel analiz sonuçları Tablo 4'te verilmiştir. Ankete katılan kedi sahipleri kedi beden dilleri arasında en çok "iğrenmiş" sorusuna % 84.9 oranında ve en az "heyecanlı" sorusuna %19.4 oranında doğru cevap vermişlerdir.

Ankete katılan kedi sahiplerinin sosyo-demografik yapılarına göre kedi beden diline verdikleri cevap

Tablo 5. Kedi sahiplerinin sosyo-demografik yapılarına göre kedi beden diline verdikleri cevap oranları (%)

		Doğru	Yanlış
		%	%
Cinsiyet	Kadın	48.33	51.67
	Erkek	49.17	50.83
	P	0.887	
Medeni durum	Evli	47.50	52.50
	Bekar	49.72	50.28
	P	0.726	
Çocuk sahipliği	Var	46.45	53.55
	Yok	49.92	50.08
	P	0.571	
Eğitim	İlköğretim	40.00	60.00
	Ortaöğretim	58.75	41.25
	Önlisans	46.07	53.93
	Lisans	47.45	52.55
	Lisansüstü	52.11	47.89
	P	0.087	
Gelir durumu (TL)	2500 ve altı	48.66	51.34
	2501-5000	46.21	53.79
	5001-10000	51.90	48.10
	10001 ve üstü	55.00	45.00
	P	0.615	
Genel		48.76	51.24

oranları Tablo 5'te verilmiştir. Tüm sorulara verdikleri cevabın %51.24'ü yanlış cevap olarak tespit edilmiştir. Ayrıca katılımcıların sosyo-demografik yapıları ile kıyaslandığında, eğitimde ortaöğretim (%58.75) ve lisansüstü (%52.11) ile gelir durumu orta (%51.9) ve yüksek (%55.0) olan kişilerin verdikleri doğru cevap oranı yanlış cevap oranından yüksek, diğer tüm sosyo-demografik parametreler için yanlış cevap oranı daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Bu çalışma bulguları genel olarak değerlendirildiğinde, katılımcıların çoğunluğunun kedilerin beden dilini anlama konusunda yeterli olmadıkları, bu konuda önemli bir bilgi eksiklikleri olduğu açıkça anlaşılmaktadır.

Tartışma ve Sonuç

Son zamanlarda Türkiye'de pet hayvanlarına olan ilgi artmış ve insanlar artık oldukça yaygın bir şekilde evcil hayvanı yetiştirir duruma gelmiştir. Kişilerin evcil hayvanı sahibi olmaları konusunda özellikle uzman kişilerin fikirleri katkı sağlamıştır. Buna rağmen, evcil hayvan sahiplerinin pet hayvanı yetiştirme konusunda ne kadar doğru uygulamalar yaptıkları ve doğru bilgiye sahip oldukları bilinmemektedir (Salgırlı ve ark., 2012).

Mevcut araştırma sonuçlarına göre, kedi sahiplerinin sosyo-demografik yapılarına göre kedi beden diline verdikleri cevap oranları (%) incelendiğinde; ele alınan tüm sosyo-demografik özellikler (cinsiyet, medeni durum, çocuk sahipliği, eğitim ve gelir durumu) bakımından kedi beden dilini ne düzeyde bildiklerini belirlemek amacıyla sorulan sorulara verdikleri cevaplara ait doğru ve yanlış oranları (%) arasındaki karşılaştırmalarda istatistiksel olarak önemli farklılıklar bulunmamıştır ($P>0.05$). Bu sonuçlara göre kedi sahiplerinin sahip oldukları sosyo-demografik özelliklerin kedilerin beden dilini anlama açısından önemli bir etkisi olmadığı belirlenmiştir.

Ankete katılan kedi sahiplerinin sosyo-demografik özellikleri değerlendirildiğinde ise, erkek katılımcıların oranı (%51.6) daha fazladır. Bu oran bazı çalışmalardan yüksek (Demir ve Uğurlu Koç, 2014; Sarial Kubilay, 2019), bazı çalışmalardan düşük (Oğrak ve ark., 2014), bazı çalışmalar ile benzer olduğu görülmüştür (Erten ve ark., 2019). Ayrıca bekar katılımcıların oranı (%57.0) evlilerden daha fazla olduğu görülmüştür. Bu oran benzer çalışmalar ile kıyaslandığında, bazı çalışmalardan düşük olduğu görülmüştür (Sarial Kubilay, 2019), bazı çalışmalar ile benzer olduğu görülmüştür (Oğrak ve ark., 2014; Erten ve ark., 2019). Katılımcıların çoğunluğunun (%66.7) çocuğu yoktur. Bu oran bazı çalışmalardan yüksek (Erten ve ark., 2019), bazı çalışmalardan düşük olduğu görülmüştür (Sarial Kubilay, 2019).

Katılımcıların eğitim düzeyine bakıldığında en fazla (%50.5) lisans mezunu ankete katılmıştır. Yapılan

benzer çalışmalar incelendiğinde, bu oran bazı çalışmalardan düşük olduğu görülmüştür (Sarial Kubilay, 2019), bazı çalışmalar ile benzer olduğu görülmüştür (Oğrak ve ark., 2014; Demir ve Uğurlu Koç, 2014; Erten ve ark., 2019). Ankete katılan kedi sahiplerinin meslek durumu olarak ilk sırada öğrenci kategorisi (%32.3) gelmektedir. Bu oran bazı çalışmalardan yüksek (Demir ve Uğurlu Koç, 2014) iken bazı çalışmalardan düşük olduğu görülmüştür (Erten ve ark., 2019). Katılımcıların gelir düzeyi incelendiğinde düşük gelirli olanların oranı (%44.1) en fazladır. Bu oran benzer bir çalışmada düşük gelirli olanların oranından (%34.1) daha yüksektir (Sarial Kubilay, 2019).

Ankete katılan kedi sahiplerinin en fazla sokaktan (%33.3) kedi sahiplendiği ve bu oranın bazı çalışmalardan yüksek (Erten ve ark., 2019), bazı çalışmalardan düşük olduğu (Sarial Kubilay, 2019) tespit edilmiştir. Katılımcıların çoğunluğu (%78.5) kedileriyle ilgili bilgiyi veteriner hekimden öğrenmektedir. Bu oran benzer bir çalışmadaki orandan düşüktür (Erten ve ark., 2019). Ankete katılan kedi sahipleri tatile gittiklerinde kedilerini yanında (%40.9) götürmektedir. Bu oran benzer çalışmalarda belirtilen oranlardan düşüktür (Sarial Kubilay, 2019; Erten ve ark., 2019). Katılımcıların çoğunluğu (%44.1) kedilerini market maması ile beslerken bu oran benzer çalışmadaki orandan yüksek olduğu tespit edilmiştir (Erten ve ark., 2019). Bunun sebebi olarak düşük gelirli kişilerin alım gücüne göre market mamasını daha çok tercih ettiği düşünülmektedir.

Beden dillerinin ne anlama geldiğini bilmek, yeni aldığımız bir kedinin eve daha rahat ve daha hızlı bir şekilde alışmasına yardımcı olabileceği düşünülmektedir. Ayrıca kedide ve çevresinde oluşacak ısırlıkları ve zıvizleri önleyebilir, kedinin davranış sorunlarını ve bu sorunların temel nedenlerini belirleyebilir. Bu sorunların giderilmesine yönelik bir plan geliştirilebilir (Christopherson, 2015).

Ankete katılan kedi sahipleri kedilerinin beden dilini tam olarak bilmedikleri belirlenmiştir. Katılımcıların %51.24'ü kedilerinin beden dili ile ilgili sorulara yanlış cevap vermiştir. Bunun sebebi kedi sahiplerinin kedi beden dili konusunda bilgi eksikliğinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Ayrıca katılımcıların, kedi beden dili görsellerine verdikleri cevaplara göre; "iğrenmiş" (%84.9), "dost canlısı" (%84.9), "aşırı dehşete kapılmış" (%81.7), "korkmuş" (%68.8) ve "tehdit edilmiş" (%68.8) oranlarıyla en çok doğru cevap iken, "heyecanlı" (%19.4), "dehşete kapılmış" (%26.90), "kaygılı" (%28.0) ve "güvenen" (%29.0) görseline verdikleri cevaplar en az doğru cevap olarak belirlenmiştir. Kedi sahipleri kedilerinin beden dillerinden, kedilerin aşırı tepki, sesli ve daha açık bir şekilde gösterdikleri beden dillerini daha iyi anladıkları; duygularını tam yansıtamadıkları ve belli belirsiz bir şekilde olan beden dillerini iyi anlamadıkları tespit edilmiştir. Her ne kadar birlikte yaşasak da, gün içeri-

sinde birlikte zaman geçirmiş olsak da kedilerin beden dili ile ne anlatmak istedikleri aşikardır.

Katılımcılardan evli olanların (%52.50) ve çocuğu olan kişilerin (%53.55) yanlış cevapları, bekar ve çocuğu olmayanlara göre daha fazla olduğu görülmüştür. Evli ve çocuğu olan kişiler zamanlarını daha çok eşleri ve çocuklarına ayırdıkları için kedi benden dilini anlamada yetersiz kaldığı düşünülmektedir. Katılımcılardan ortaöğretim mezunu olan kişilerin verdikleri cevaplar %58.75 oranında, gelir durumunda ise yüksek gelirli kişilerin verdikleri cevaplar %55.00 oranında en yüksek doğru cevap olarak belirlenmiştir.

Sonuç olarak bu çalışmada, ankete katılan kedi sahiplerinin cinsiyetinin, medeni durumlarının, çocuk sahipliği durumlarının, eğitim ve gelir durumlarının kedilerin beden dilini anlama açısından önemli bir etkisi olmadığı, kedilerin beden dilini benzer düzeylerde anladıkları veya anlayamadıkları belirlenmiştir. Ayrıca, kedi sahiplerinin kedilerinin beden dilini anlama konusunda yeterli olmadıkları, bu konuda önemli düzeyde bilgi eksiklikleri olduğu açıkça anlaşılmaktadır. Kedilerin beden dilini anlama bakımından araştırmada tespit edilmiş olan eksikliğin giderilmesi için kedi besleyen kişilerin kedi beden dili hakkında uzman kişilerden eğitim alması gerekmektedir. Normal olarak ev içerisinde bireylerin mimik ve davranışlarından o bireye nasıl davranacağına karar veriyor isek, evin bir bireyi gibi olan evcil hayvanlarımızın da benden dillerini bilmemiz gerekir. Kedilerimizin beden dilini anlamadığımızda, onların mutlu olup olmadığını, ıstırap çekip çekmediğini ve stres altında olup olmadığını bilemeyiz. Kedilerin beden dilini iyi anlamak ve doğru yorumlamak, kedilerin ev ortamımıza uyum sağlamalarını kolaylaştırır. Ayrıca, kedilerimizin ev ve diğer yaşam alanlarındaki doğal davranışlarını daha rahat şekilde sergileyeceği ortamları da hazırlamamıza yardımcı olacaktır.

Kaynaklar

Akgül A. Tıbbi Araştırmalarda İstatistiksel Analiz Teknikleri. Üçüncü Basım. Ankara: Emek Ofset Ltd Şti, 2005.

Anonim1. 'How to Understand Your Pet's Body Language. <https://www.thejournalnj.com/columns/how-to-understand-your-pets-body-language/>; Erişim Tarihi: 11.12.2020.

Anonim2. SPSS 22.0. Statistical package in social sciences for windows. Chicago, USA, 2021.

Anonim 3. Cat language. <https://blog.doggiedrawings.net/post/120512597686/>; Erişim Tarihi: 16.03.2021.

Christopherson K. Body Language in Cats and Dogs. <https://grandavevet.com/body-language-in-cats-and-dogs/>; Erişim Tarihi: 15.12.2020.

Crowell-Davis SL, Curtis TM, Knowles RJ. Social organization in the cat: a modern understanding. J Feline Med Surg 2004; 6(1): 19-28.

Demir P, Uğurlu Koç A. Pet hayvan (kedi-köpek) sahiplerinin veteriner kliniklerine ilişkin beklentileri. İstanbul Üniv Vet Fak Derg 2014; 40(2): 168-75.

Desforgues EJ, Moesta A, Farnworth MJ. Effect of a shelf-furnished screen on space utilisation and social behaviour of indoor group-housed cats (*Felis silvestris catus*). Appl Anim Behav Sci 2016; 178: 60-8.

Ellis SLH. Environmental enrichment Practical strategies for improving feline welfare. J Feline Med Surg 2009; 11(11): 901-12.

Erten Ö, Öztürk Y, Yılmaz O. Türkiye'de pet hayvan sahiplerinin sosyo-demografik yapıları ve pet hayvancılığına bakışları; Alanya-Mardin örneği. MAE Vet Fak Derg 2019; 4 (2): 76-83.

Macdonald DW. The Complete Book of the Dog. London: Pelham Books Ltd., 1985; p.116.

Odendaal JSJ. Science-based assessment of animal welfare: Companion animals. Rev Sci Tech 2005; 24(2): 493-502.

Oğrak ZY, Türkmen A, Yılmaz C. Sivas İlinde pet hayvanları yetiştiriciliği eğiliminin araştırılması. Türk Tarım Gıda Bilim Tek Derg 2014; 2(4):171-4.

Salgırlı Y, Atasoy F. Hayvan Davranışları ve Refahı. Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını, 2013; s.76-93-123.

Salgırlı Y, Emre B, Besgül K, Öztürk H, Sagmanlıgil V. Köpek sahiplerinin köpeklerine yaklaşımlarının değerlendirilmesi üzerine bir pilot çalışma. Ankara Üniv Vet Fak Derg 2012; 59: 11-5.

Sarıal Kubilay GS. Pet hayvanı sahiplerinin hayvan refahına ilişkin algı ve tutumu üzerine bir araştırma, Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniv Sağlık Bil Enst, Afyon 2019; s.15-38.

Seksel K. Fear, aggression, communication, body language and social relationships in cats. Eur J Companion Anim Pract 2014; 24(3): 20-27.